

БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК ВЪВ ФРАНЦИЯ – ОТ ДЕТСКАТА ГРАДИНА ДО УНИВЕРСИТЕТА

(Интервю с доц. д-р Лидия Михова, директор на Българското училище „Христо Ботев“ – Страсбург, Франция)

Д-р Лидия Михова е доцент в Института за литература – БАН. Дългогодишен хоноруван преподавател по възрожденска литература в ПУ „Паисий Хилендарски“, лектор по български език, цивилизация и литература в Страсбургския университет (2006 – 2012), където води курс по въвеждане в славянските култури, организира научни конференции, литературни срещи, кръгли маси, популяризиращи българската култура и литература. В момента е ръководител на Българското училище „Христо Ботев“ в Страсбург.

В центъра на научните ѝ изследвания са: литературата и културата на Българското възраждане, народните книги; илюстрация на книгата, текст/образ; рецепция на литературата на Просвещението на Балканите; образът на ДРУГИЯ; емиграция и литература. Автор е на книгите „Българските календари (1818 – 1944)“, изд. Полиграф, Пловдив, 1996 и „Модерните потребности на Възраждането“, изд. Полис, София, 2000.

– Как се създава българско училище във Франция? Разкажете за началото...

Българското училище „Христо Ботев“ в Страсбург бе основано на 8 април 2009. Съгласно френското законодателство то бе учредено към създадената на 20 март 2009 година Европейска асоциация „Кирил и Методий“ със съдействието на Постоянния представител на Република България към Съвета на Европа и на Посланика на Република България във Франция. За председател бе избрана г-жа Илина Танева (служител в Съвета на Европа), която бе и главен инициатор за основаването на училището в Страсбург. Основна цел на Асоциацията беше и е да популяризира българския език и българската култура в района на

Алзас и във Франция чрез обучение по български език, литература, история и география, в съответствие с изискванията на българското Министерство на образованието и науката (МОН), както и да подпомага културния и езиковия обмен между Франция и България.

Училището отвори врати първоначално за всички деца на възраст от 6 до 18 години, независимо от тяхната националност или социално положение. Започнахме една сряда (този ден от седмицата във френските училища не се учи следобед) на 8 април 2009 г. със седем ученици на възраст от 7 до 11 години в зала на началното международно училище Conseil des XV. Там в сряда имаха уроци и учениците от сръбското училище, италианското, арабското... Като всяко начало, беше трудно, но вълнуващо. За наша радост, през май 2009 г. стартира програмата „Роден език и култура зад граница“ към МОН. Кандидатствахме с проект и бяхме включени в нея от септември 2009 г. Получените средства ни позволиха да закупим необходимите учебници и учебни помагала, да разширим дейността на нашето училище. Децата през септември 2009 г. бяха 15. Разделихме ги по възрастов принцип и направихме две групи. С по-големите (децата от прогимназиалния курс) в продължение на година и половина провеждахме уроците в дома на семейство Коеджикови. Г-жа Росица Коеджикова, която е сред основателите на Асоциацията и училището, пое от самото начало и до момента се занимава с финансовите въпроси на Асоциацията и училището. Броят на учениците постепенно започна да нараства, ангажирахме още един учител. През септември 2010 създадохме и детска градина към училището, което позволява децата от ранна възраст систематично да овладяват българския език. Така училището вече започна да приема деца на възраст от 3 до 18 години. От началото на учебната 2012/2013 година училището ни вече е със статут на българско неделно училище зад граница. В началото на миналата учебна година организирахме и курс по български народни танци.

Нашите ученици участват активно в конкурси и фестивали, организирани от ДАБЧ, от сдружения и организации; с преводи в поредицата „Българската народна мъдрост по света“ и др. Радост за учениците, за учителите и за родителите, разбира се, са наградите и поощренията, които децата получават на тези конкурси.

Българското училище „Христо Ботев“ в Страсбург получава голямата подкрепа на МОН, съдействието на Постоянното представителство на Република България в Съвета на Европа, както и на община Страсбург. Благодарение и на активността на Управителния съвет на Европейска асоциация „Кирил и Методий“ са осигурени условия за нормалното протичане на учебния процес – помещения, зали, учебни и помощни материали.

– С колко ученици стартирате тази учебна година? В какви класове са разпределени?

– В училището в момента са записани над 50 деца и ученици на възраст от 3 до 16 години. Приемаме за обучение и деца, които говорят слабо български

език. Сформирахме шест групи (три от които смесени), в които се преподава по програмите за I – IV, V, VII – VIII, IX – X клас. Към тези групи се обучават и ученици, които почти не говорят български език. Трима изучават български език по програма за български език за чужденци. С тези ученици работим и индивидуално (извън часовете, през ваканциите). Смятам, че интегрирането им в групите, съответстващи на тяхната възраст, е уместно и необходимо: присъствието им в група от деца, които говорят добре или владеят български език, е допълнителен стимул за тях, мотивира ги при усвояването на езика. Тези деца участват заедно с другите в подготовката и изпълнението на спектакли за училищните тържества. В подготовителната група са записани до момента 4 ученици, а в детската градина децата са 12.

Създаването на детската градина при училището за нас е особено важно. Много от децата, които се записват, са от смесени бракове, а и тези, които са с двама родители българи, често имат нужда да усъвършенстват българския език. Дори когато българският е езикът „у дома“, децата предпочитат да се изразяват извън дома на френски. Причината е, че във Франция децата тръгват на „училище“ (задължително) на 3-годишна възраст, т.е. това е моментът те да започнат да посещават и българското училище, където (макар и веднъж седмично), но систематично да се обучават на български.

– Кое Ви затруднява най-много в работата с Вашите ученици? Кое смятате за предимство?

Както сами се уверихте по време на вашето посещение в нашето училище, повечето, да не кажа всички деца и ученици в него са би- и трилингви. Това обаче повече помага и е предимство за децата и учениците. Те правят съпоставка/връзка между езиците (съзнателно или подсъзнателно – на лексикално, на синтактично ниво), по-бързо и безпроблемно усвояват нови езикови умения. За повечето основният (базовият) език вече е френският (за някои – английският или немският), т.е. повечето ученици „превеждат“ при изразяването си на български. Но при тях от ранна възраст се формира уменията да си служат и да мислят на повече от един език, а това е голямо предимство, особено в мултикултурния и глобализиран свят, в който живеем. Основните трудности идват от това, че обучението трябва да се осъществява в смесени групи, при работа с ученици и с деца с много различно ниво на владеене на езика. Това предполага изключителна гъвкавост от страна на преподавателите, необходимостта да търсят иновационни методи и подходи при подготовката и провеждането на всеки урок, често обединяващ теми за различни класове и нива.

– Какво реално можете да направите, за да привлечете повече деца в училището?

Много от родителите са достатъчно мотивирани, за да ни намерят (чрез сайта, фейсбук, „рекламата“, която правим на училището) и да запишат децата

си в българското училище. Училището постепенно се разраства, имаме деца, които живеят в Германия или в района около Страсбург. Има и семейства, които биха искали децата им да посещават училището, но са затруднени с воденето. Тази година направихме всичко възможно, за да намерим помещения и часове, които да са удобни за повечето родители, така че и тези, които имат две или повече деца, да успяват да ги доведат навреме за часовете. Всичко това ни струваше много усилия и време, още повече че от новата учебна година ритъмът във френските училища беше променен и се наложи да търсим нови решения за залите. Други родители се притесняват, че записвайки детето си и в българско училище, то ще бъде прекалено натоварено и ще „обърка“ езиците. В този случай се опитваме да убедим родителите, че първоначалното „объркване“ е неизбежно, но бързо преодолимо и че започването на системно овладяване на езика в ранна възраст е голямо предимство за децата. Деца от социално слаби семейства се обучават безплатно в училището именно с цел да подпомогнем тези деца да не забравят родния си език.

Тържествата и училищните спектакли, които организираме поне три пъти годишно (за Коледа и Нова година, Мартенски празник и тържество за 24 май), подпомагат също популяризирането на училището в Страсбург и региона.

– Как виждате бъдещето на училището?

Надяваме се, че училището ни ще продължи да събира все повече ученици от Страсбург и близките му градове и села във Франция и в Германия, че класовете ни ще бъдат все по-малко „смесени“... Затова правим всичко възможно, за да привличаме повече деца в детската градина. Мечтата ни е да имаме сграда, пространство, където да съберем всички класове и групи, за да бъдат децата и учениците заедно и да се чувстват част от едно истинско българско училище не само по време на училищните тържества и сбирки. Тази година успяхме да съберем учениците от първи до пети клас в една сграда и по едно и също време (в зали на Европейското училище в Страсбург). Около Асоциацията и училището вече се събират все повече хора (и не само българи), които нямат още или вече нямат деца на училищна възраст, но които искат да са част от нашата общност.

**BULGARIAN LANGUAGE IN FRANCE – FROM
KINDERGARTEN TO UNIVERSITY
(INTERVIEW WITH ASSOC. PROF. LIDIYA MIHOVA,
DIRECTOR OF THE BULGARIAN SCHOOL “HRISTO BOTEV“ –
STRASBOURG, FRANCE)**

Интервюто взе: д-р Мая Падешка